

సు

స్త్రీవిద్యాసారసంగ్రహము

గీ॥ చాన సంయుక్త పద్మిని • చౌధురాణి
విమలయు నహల్య యిందిర • వెలది లాల
పన్నబాయి కనులమొదల్ • పద్మముఖుల
గను భరతమాత మనలను • గాచుగాత॥

పూర్వకాలంబున ప్రపంచమునందలి అన్ని దేశములందును సకలవిషయములను మన భరతఖండము మిన్నయె వన్నె గాంచి మేలుబంతియై ప్రకాశించుచుండెడిది. ఇప్పుడు పూర్వపుగౌరవ మడుగంటి అన్ని విధముల గడు హైన్యమునొందియున్నది. ఇట్టి మహాభేదమునకు గారణముండితీరవలెను. అది, ముందు మన వారలట్టి యున్నతదశనొందుట కవలంబించినపద్ధతులు మనము విడనాడియుండవలెను. మనపూర్వుల యాచారములను ప్రస్తుతకాలమునందలి మన యాచారములను విమర్శించి చూచినచో వారవలంబించిన దేశక్షేమాభివృద్ధికరములగు పెక్కు సంగతులు మనము వదలియున్నామని విశదపడగలదు. అట్టి యాచారములాదు మనముపేక్షించిన అతిప్రాముఖ్యమగు నా

చారము స్త్రీలకు విద్య నేర్పించుట. ఇందుకు మనము రెండు సంగతులు రుజువు సేయవలయును. మొదటిది స్త్రీలకు విద్య నేర్పించు నాచారము పూర్వకాలమునగలదా? రెండవది స్త్రీలు విద్యావతులైనచో సంఘాభివృద్ధికెట్లు కారకురాండ్రగుదురు? ఇందు మొదటిసంగతికి మన శ్రుతిస్మృతి పురాణేతిహాసములు సాక్ష్యమిచ్చుచున్నవి. అప్పటికాలమున స్త్రీలు విద్యావతులగుటవలననే శ్రుతులలో కొన్ని సూత్రములు రచియించియుండిరి. ఋగ్వేద సంహితయొక్క 5వ మండలములో 28వ సూక్తము విశ్వవారయనునామెయు, 10 వ మండలములోని 125వ సూక్తము అంభ్రిణుని పుత్రికవాక్కనునామెయు, 19 వ సూక్తము అగస్త్యునిభార్య, లోపాముద్రయనునామెయు, 10వ మండలములోని 85వ సూక్తము (వైవాహికసూక్తము) సవితృపుత్రియగు సూర్యయనునామెయు రచియించియుండిరి. ఇంకను పెక్కువేదమంత్రములు స్త్రీలురచియించినవి కానంబడియెడిని. గోభిలగృహ్యసూత్రము 1 ప్రవర 3 ఖండ 15వ సూక్తమున "పత్నీమధ్యాపయేత్ కస్మాత్ పత్నీ జుహుయాదితి వచనాత్" అనగా భార్య హోమముసేయు నధికారము గలదిగాన వేదాదివిద్యలు నేర్పవలెను అనియున్నది. శ్రుతి "తస్యైగోత్రాయేహజాయాపతీసంరభేదాం" అనగా మూకాదులు హోమాదికార్యములందు పఠించవలయు మంత్రములు భార్యాభర్తల కభేదములగుటచే భార్యలే పఠించవలెననుటచే స్త్రీలు విద్యావతులుకావలెనని స్థాపించుచున్నది. పూర్వమీమాంసయందు జైమిన్యాచార్యులవారు "యాగాదిషుస్త్రీపుంసయోరధికారాధికరణమ్" అను నధికరణమునందు స్త్రీల

కు యాగాధికారము తన్మంత్రపఠన తదర్థవేత్తృతాధికారమును జెప్పినారు ఆప్రకరణమునందే బాదరాయణాచార్యులవారు స్త్రీకి స్వతంత్రధనాధికారమును నిర్దేశించినారు. శారీరకమీమాంసయందు "అంతరాచాపితదదృష్టేః" అను సూత్రభాష్యమునందు "రైక్వవాచక్నవీజానశ్రుతిప్రభృతీ నామేవం భూతానామపిబ్రహ్మవిత్వ శ్రుత్యుపలబ్ధేః" అను మొదలగునవియు, బృహదారణ్యకోపనిషత్తు పంచమాధ్యాయము పంచమబ్రాహ్మణమునందు "అథహైనం గార్గివాచక్నవీప్రపచ్ఛ" అనియును, "తయోర్హమైత్రేయీ బ్రహ్మవాదినీబభూవ" అని మైత్రేయీ బ్రాహ్మణమునందును గానంబడుటచే స్త్రీలు వేదాదివిద్యలునేర్చి బ్రహ్మవిద్యాభ్యాసము సేయుచుండువారని స్పష్టముగా గానంబడుచున్నది. మరియు 'సాంవత్సరికమాయంసంఖ్యాయ తదనురూపం వ్యయంకుర్యాత్" అనగా స్త్రీలు తనకు సంవత్సరమునకు వచ్చురాబడిని లెక్కించి దానికి తగినట్లు వ్యయము సేయవలయును అని వాత్స్యాయనకామసూత్రములందలి సహధర్మిణీచర్యయందు జెప్పబడినది. ఇట్టికార్యము నెరవేర్చుటకు స్త్రీలు విద్యాగంధమెరుగని మూఢురాండ్రుపయోగపడియెదరా? "శ్లో॥ సదాప్రహృష్టయాభావ్య గృహకార్యేషుదక్షయా । సుసంస్కృతోపస్కరయావ్యయేచా ముక్తహస్తయా" అనగా సర్వదా సంతోషితస్వాంతయు, గృహకార్యములందు దక్షయు, నాయవ్యయంబు లెరింగినదియు, శుచిగా పాకాదులుసేయుచు గృహోపకరణాదులు శుభ్రముసేయునదియు కావలయును, అని స్మృతివాక్యము బోధించుచున్నది. ఇట్టి స్త్రీ విద్యావతి కావలయునని వేరుగ జెప్పవలెనా? "స్త్రీ

యస్సతీః। తాఉమేపుగ్ంసఆహుః” ఈ వేదవాక్యమునకు మాధవవిద్యారణ్యులవారీక్రింది విధమున వ్యాఖ్యానము వ్రాసిరి. “స్త్రియస్సతీః ఇతియాలోకప్రసిద్ధాః స్త్రియఃసతీః సద్రూపాః గురుకటాక్షేణ। సదేవసోమేదమగ్ర ఆసీదిత్యాది శ్రుత్యుక్తంసద్వస్తుబుద్ధ్వాతదనుభవేన తద్రూపావర్తంతే, తాఉతా అపి స్త్రియఃమేమ తేపుంస ఆహుః బ్రహ్మవిధః పురుషాన్కథయన్తి, యద్యపిశరీరే స్త్రీలక్షణాదృశ్యతే, తథాపి పురుషస్యోచితంతత్త్వజ్ఞానమస్తీతి పురుషలక్షణ సద్భావాత్పురుషత్వం తాసామభిజ్ఞాః కథయంతి, యేతుశరీరేశ్మశ్రుప్రభృతిభిః పురుషలక్షణైర్యుక్తా అపి పురుషస్యోచితం తత్త్వజ్ఞానసంపాదయంతి, స్త్రీణాముచితే నమోహేన ఉపేతత్వాత్ తేస్త్రియఏవేత్యభిప్రాయః” అనగా స్త్రీయైజన్మించి శరీరమున స్త్రీలక్షణములు గలిగియుండినను తత్త్వజ్ఞానానుభవశీలలగు స్త్రీలు పురుషులుగానే భావింపబడెదరు. తత్త్వజ్ఞానశూన్యులై స్త్రీసామాన్యమగు మోహముచే గ్రస్తులై నిరక్షరకుక్షులై యుక్తాయుక్త వివేకశూన్యులైనవారు గడ్డములు మీసములు మొదలగు పురుషలక్షణము గలిగియు స్త్రీలవలెనే భావింపబడెదరు అని. వేదకాలమునందు స్త్రీలిటుండెడివారు పురాణకాలమున“దమయంతీమహాప్రాజ్ఞా” “విదుషీద్రౌపదీ” ఇత్యాదివచనములచే భారతాదులయందు స్త్రీలు పాండిత్యముకలవారనియు, ధర్మజ్ఞురాండ్రనియు, జ్ఞానముగలవారలనియు, బహువిధముల వర్ణింపబడియున్నది. అద్యతనభూతకాలమునందు “శ్లో॥ శీలావిజ్ఞామారులామోరికాద్యాః। కావ్యంకర్తుం సంతివిజ్ఞాస్స్త్రియోపి। విద్యాంవేత్తుం వాదినోనిర్విజేతుం। విశ్వంవక్తుంయఃప్రవీణస్సవంద్యః” ఈచెప్ప

బడిన శీలాదిస్త్రీలు కావ్యరచనయందును, సభలలో విద్వాంసులతో శాస్త్రవాదమొనర్చుటయందును, సమర్థురాండ్రని చెప్పబడినది. "శ్లో॥ శబ్దార్థయో స్సమోగుంభః పాంచాలీరీతిరుచ్యతే। శీలాభట్టారకావాచి బాణోక్తిషుచసాయది" బాణుని కావ్యమునందును శీలాభట్టారికవాక్కులయందును పాంచాల రీతి గానంబడునని చెప్పబడినది. "పార్థస్యమనసిస్థానం లేభే ఖలుసుభద్రయా। కవీనాంచవచోవృత్తి చాతుర్యేణసుభద్రయా" సుభద్ర అర్జునునిమనస్సున నివసించినరీతి కవయిత్రియగు నీసుభద్ర తన కవితాచాతుర్యముచే కైసరుల మనములయందు స్థానము సంపాదించెనని చెప్పబడినది. "అహంకథంద్వితీయాస్యాత్ ద్వితీయాస్యామహంకథం" అహంకథమ్ అను నవ్యయములు ద్వితీయావిభక్తులని చెప్పు మూఢునకు నేనెట్లు ద్వితయను (భార్యను) అగుదునని అప్పయదీక్షితులవారి కుమారిక చెప్పెనట. ఈమె తాను విదుషినని సూచించెనుకదా; వీరుగాక, గణితశాస్త్రమురచించిన లీలావతియు, జ్యోతిశ్శాస్త్రమురచించిన ఖానాయు, భోజరాజుసతి భానుమతియు, కృష్ణరాయుని కొమరితె మోహనాంగియు, కుమ్మరమొల్ల, తరిగొండ వెంగమ్మ, ముద్దుపళని మొదలగువారలెల్ల కావ్యములు రచించినవారలె. తోరుదత్తు, పండితరమాభాయి, ఆనందభాయిజోషి మొదలగు వారలాధునికులుగాన వీరిసంగతి నిపుడు ప్రస్తావించను. ఈపయినజెప్పిన విషయసందర్భములంబట్టి వేదకాలముమొదలుకొని మనదేశమున దొరకలప్రభుత్వము నెలకొనినదాక, మనస్త్రీలు వేదశాస్త్రాదివిద్యాభ్యాసమునవిచ్ఛిన్నముగ జేయుచుండెడివారని నిర్వివాదముగ దేలుచున్నది.

గాపున స్త్రీలకు విద్య నేర్పించుట అవిగీతశిష్టాచారముగాని మ
నమిప్పుడు క్రొత్తగ దెచ్చిపెట్టినదికాదు.

ఇక రెండవవిషయమగు "విద్యనేర్చినస్త్రీలు సంఘాభి
వృద్ధికెట్లు కారకురాండ్రగుదురు" అను విషయమునుగూర్చి చ
ర్చింతము. ఈవిషయమును నిరూపించుటకు శ్రుతిస్మృతులనుం
డి నిదర్శనములు చూపనక్కరలేదు. ఇది కేవలము ననుభవై
కగోచరమగు విషయము. స్త్రీలు కేవలము ప్రపంచమునకు జ
న్మభూములుకదా? క్షేత్రముయొక్క పరిశుద్ధత, బలమును నం
దుజనించు మొక్కయొక్క అభివృద్ధికెట్లుకారణమో జన్మస్థాన
మగు స్త్రీయు జ్ఞానశాలినియగుటచే జనితులగువారి సత్ప్రవ
ర్తన క్షేమారోగ్యాభివృద్ధులకట్లు హేతువగును. తల్లియగు
యువతి విద్యాజ్ఞానవతియయినచో బిడ్డలకు జిన్ననాటనుండి
యు విద్యాజ్ఞానాభిరతియు సత్ప్రవర్తనయును వెన్నతో బెట్టి
యలవాటుసేయును. తలిదండ్రులు మూర్ఖులై దుష్ప్రవర్త
నగలవారలగుదురేని వారిసంతానము నట్టిదేయగుట మనము
చూచుచునేయున్నాము. విద్యాభ్యాసంగమును సత్ప్రవర్తన
యుగల కుటుంబములలో బుట్టిన శిశువులు చిన్ననాటనుండియు
దలిదండ్రుల నడవడినేయనుసరించి యడకువయు విద్యాసక్తి
యు మంచినడవడియు గలిగి మెలగుచుండుటయు మనమెరుగ
నిదికాదు. కాబట్టి తల్లివిద్యావతియయినచో బిడ్డలకెట్టిమేలు క
లుగునని నేను వేరుగ చూపి చెప్పవలసిన యవసరములేదు.
ప్రతిస్త్రీయు తల్లిగను, గృహిణిగను నుండును. తల్లిగనుండి నే
యుమేలు పయిన సూచించబడినదే. గృహిణిగనుండునప్పుడు

గృహవ్యవహారమంతయు జక్కఁబెట్టుటకు నింటి యాదాయవ్య
యములు లెక్కఁజూచి మితవ్యయసిద్ధాంతము నవలంబించి సం
సారము నిర్వహించవలయునని స్త్రీలకు విహితము. ఇట్టి ప్రా
ముఖ్యమగు కృత్యమునిర్వహింపవలయు వెలది విద్యాగంధమె
రుగక మూఢురాలయినచో నట్టి గృహమెట్లులుండునో వేరుగ
జెప్పవలయునా? విద్యావిహీనలగు చానలు గృహనిర్వాహ
ము సేయునెడ నాయవ్యయంబులెరుగక దూబరిదిండితన మల
వాటుచేసికొని చూచినవస్తువులనెల్ల దెచ్చిపెట్టుమని మగల ని
ర్బంధించియు నింటికిదెచ్చిన వస్తుసామగ్రి యనవసరవ్యయము
చేసియు యజమానిం బలుచిక్కుల బెట్టి సంసార మప్పులపా
లుసేయుచుందుట మనమెరుగనిసంగతికాదు. ఇల్లుద్ధరించు పల్ల
వాధరి విద్యావతియైనచో నిట్టియనర్థములు రాపుగద. అన
వసరములగు కలతలు కలగజేసికొని నగలని చీరలని మగలమి
గుల వగలం బెట్టి బెట్టిదంపుటిక్కట్టులపాలుపరచి సంసారమన్న
నరణ్యప్రాయముగావించు గయ్యాళిగంపల నెందరినెరుగము.
ఇట్టిచెడుగునకు విద్యాగంధమెరుగని మూర్ఖత్వముగాక వేరు
కారణముగలదా? విద్యావతియగు పతివ పతిహితముగోరి మె
లగనేర్చి సంసారము స్వర్గప్రాయముసేయదా? "అనుకూల
కళత్రోయ స్తస్య స్వర్గ ఇహైవహి। ప్రతికూలకళత్రస్య నర
కోనాత్రసంశయః"-దక్షుస్మృతి అనగా అనుకూలయగు భార్య
కలవాని కీలోకమే స్వర్గము, ప్రతికూలయగుభార్యయున్న ని
దేనరకము అని చెప్పుచున్నది. యస్. ఆర్. వెల్సులను నమె
రికాఖండశాస్త్రజ్ఞు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. "A good wife
is the greatest earthly blessing" "A virtuous woman

is a Crown to her husband" అనగా అనుకూలవతియ గుభార్య పరమోత్కృష్టమగు యిహలోకసుఖము. గుణవతి యగుభార్య పురుషునకు శిరోభూషణమువంటిది అని చెప్పెను.
"True mate exists somewhere in the world." She is worth-seeking for at any cost of trouble or expense, worth travelling round the globe to find, worth the endurance of labour and pain and privation."
-Gilbert Hamertion. అనగా నిజమైన సహధర్మచారిణి యగు భార్య దొరకుట దుర్ఘటము. అట్టిదానిని సంపాదించుకొరకు ఎంతవ్యయప్రయాసమైనను పడవచ్చును. ప్రపంచమంతయు చుట్టిరావలసివచ్చినను ఎట్టికష్టనిష్ఠురములకు లోనుగావలసివచ్చినను అట్టిభార్యను సంపాదించుటయందు వెనుతీయకూడదు అని చెప్పినాడు. శ్రీమహాభారతారణ్యపర్వమునందు "అర్ధం భార్యామనుష్యస్య భార్యా శ్రేష్ఠతమస్సఖా। భార్యామూలం త్రివర్గస్య భార్యామూలం తరిష్యతః। భార్యావంతః క్రియావంతః సభార్యాగృహమేధినః। భార్యావంతః ప్రమోదంతే భార్యావంతః శ్రియాన్వితాః। సఖాయః ప్రవివిక్తేషు భవంత్యేతాః ప్రియంవదాః। పితరోధర్మకార్యేషు భవంత్యార్తస్యమాతరః। కాంతారేష్వపివిశ్రామో జనస్యాధ్వనికస్యవై। యస్సదారస్సవిశ్వాస్య స్తస్మాద్దారాః పరాగతిః" అనగా భార్య పురుషునకర్థశరీరము, స్నేహితులలో శ్రేష్ఠురాలు, ధర్మార్థకామములకాధారము, సద్గతికి ముఖ్యకారణము, యాగాదిక్రతువులొనర్చుటకును, సంతోషాబ్ధి నోలలాడించుటకును, మధురవాక్కులచే మనసురంజింపజేయుటకును, పురుషునకు భార్య ముఖ్యము. భార్య పురుషునకు సంతోషసమయమున స్నేహి

తుడుగను, ధర్మకార్యములొనరించుతరి తండ్రిగను, రోగపీడితుడైనతరి తల్లివలెను వర్తించును గనుక నుత్తమురాలగు భార్య పురుషునకు పరమగతియని చెప్పబడినది. శ్లో॥ ద్విధాకృత్వాత్మనోదేహ మర్ధేన పురుషోభవత్ । అర్ధేననారితస్యాం తు విరాజమసృజత్ప్రభుః॥ శ్రుతి "అర్ధోవాఏష ఆత్మనోయత్పత్నీ" ఇత్యాదులు భార్య భర్తకర్ధశరీరమని యుద్ఘోషించుచున్నవి. ఆవిషయమునందు బురుషుడు విద్యాశాలియై తన సగముశరీరమగు భార్యను విద్యాగంధమెరుగని మూఢురాలుగ జేసిన పక్షవాతముగలిగిన దేహమువలె నిరుపయోగమై పోవును. ఎద్దును దున్నపోతునుగట్టినబండితో నేరుదాటబూనుకొనినట్లు విద్యావంతుడగుభర్తయు విద్యావిహీనయగు చానయు జాయాపతులై గృహయాత్రజరుపబూనినచో మధ్యేమార్గమున మునుగకమానదు. పురాణకథలయందిట్టి సుందరాంగులచరితము లెన్ని చదివితిమి. సీత, దమయంతి, మదయంతి, చంద్రమతి, ద్రౌపది మొదలగు నుత్తమాంగనలు భర్తలకు నిక్కట్టులుగలిగినపుడు విద్యావివేకములు వన్నెగన నెన్నియో విధముల హితమెరిగించి యాపదలు నిస్తరించు నుపాయములు దెలిపి యట్టివేళల వారల మనోనుకూలముగ బ్రవర్తించి ధైర్యముగలుగ బ్రబోధించి యుద్ధరించిన చరితలు ప్రఖ్యాతముగావె. ఈవిషయమిట్టుండనిచ్చి స్త్రీల ధైర్యసాహసములనుగురించి విచారించినచో పురుషులకన్న స్త్రీ లెక్కుడు ధైర్యము, సాహసము, పట్టుదలఁ గలవారని స్వభావమువలన విశదము కాగలదు. అట్టికాంతలు విద్యావతులైనపురుషులకు ధైర్యసాహసాదిగుణములు వృద్ధినొందునట్లు సేయగలరు. వారు తమ

సంతానమునకు నాబాల్యమును నిట్టిసద్గుణంబు లలవరచి దేశ క్షేమాభివృద్ధికి గారకులయ్యెదరు. అతిపురాతనగాథ లటుండనిచ్చి రణతిక్కనకథ వింటిమా, అతడు రణమున వీగివచ్చినపుడు గృహమునకురాగనే భార్య దొడ్డిలోస్నానమునకునీళ్ళుంచి బిందెమీద పసుపుముద్దపెట్టి మంచముచాటుంచెననియు నందువలన రణమున బరాజితుడై వెరచివచ్చిన తాను స్త్రీతుల్యుడని సూచించెనని యతడు వ్యసనపడుచుండ, క॥ పగరకువెన్నిచ్చినచో। నగరేనిను మగతనంపు నాయకులందున్ । ముగురాడువారమైతిమి। వగపేటికి జలకమాడ వచ్చినచోటన్॥ అని భార్య యనియెననియు, భోజనావసరమున బాలువిరుగం గాంచి యిదేమనిన నంత, కం॥ అసదృశముగ నరివీరుల। పసదీరగ గెలువలేక పందక్రియన్నీ । వసినైచి తిరిగివచ్చిన । బసులున్నీరిగినవి తిక్క పాలున్విరిగెన్॥ అని తల్లిచెప్పెననియు నీవిధమున భార్యచేతను దల్లిచేతను ప్రోత్సాహమొంది యతడు తిరిగియుద్ధమునకు వెడలి శత్రులనురుమాడి వీరస్వర్గము చూరగొనియెననియు దెలియవచ్చుచున్నది. ఇట్టి వీరమాతలును వీరపత్నులును పెక్కండ్రుకలరు. రాణీసంయుక్త, అహల్యాబాయి, పన్నాబాయి మొదలగువారిచరిత్రలు వింటిమా ఈసంగతి మరింత ధృవపడును. అసదృశపరాక్రమయశోవిరాజి యగు శివాజి విక్రమవ్యవహారమునకెల్ల నతనితల్లి జిజాబాయి యుపదేశమే కారణమని తచ్చరిత్రవలన విశదపడగలదు. గ్రంథవిస్తరభయములేకున్న నిట్టి వింకెన్నియోదృష్టాంతములు చూపవచ్చును. స్త్రీలు విద్యావతులయినచో సంఘాభివృద్ధికి కారణములగు నీతిప్రవర్తనలు శౌర్యధైర్యాదిగుణములు తమసం

తానమునకు నుగ్గుబాలతోడనె కరపనేర్తురు. ఇంతవరకు జె ప్పినదానివలన స్త్రీలకు విద్యజెప్పుట యవసరమని విశదము కాకమానదు. అయితే అట్టివిద్య యెంతవరకుజెప్పవలయును మేవిధమున నుండవలయు ననువిషయము విచారించవలెను. స్త్రీలకుజెప్పువిద్య కేవలము నక్షరముల గుర్తించుట పేరులు వ్రాయుట వంటిప్రారంభవిద్యమాత్రమేకాదు. పురుషులకంటె వారు కుటుంబయాత్రానిర్వాహణమునకు ముఖ్యురాండ్రగుటనుక నందుకువలయు విద్య యవశ్యకముగా నేర్పవలయును. నీతిశా స్త్రము, పాకశాస్త్రము, ఆరోగ్యరక్షణశాస్త్రము, కొద్దిపాటి వైద్యశాస్త్రము, గణితము, భూగోళము, చరిత్రము, గృహకృ త్యనిర్వాహము, మితవ్యయము మొదలగువిద్యలు చక్కగా నే ర్పవలయును. కుట్టుపని, కొద్దిపాటి హస్తశిల్పము మొదలగుక ళలు నేర్పవలెను. ఇదిగాక నీతిప్రవర్తనకువలయు పురాతనపు ణ్యస్త్రీలచరిత్రలు, ఇతిహాసములు, పాతివ్రత్యము, పతిశుశ్రూ ష మొదలగు గుణములలవడుటకు దగు చరిత్రలును నేర్పవల యును, ఈశ్వరభక్తియలవడుటకు తత్వశాస్త్రము కొంచమైన ను నేర్పవలయును . పురాణములు, ధర్మశాస్త్రములు చదివి వానియర్థము బోధపరచుకొనుటకు జాలినంత విద్య యొసంగ వలయును. ఉన్నతవిద్యలభ్యసించి పట్టపరీక్షలయందు దారితేర వలయు నవశ్యములేదుగాని లోకవ్యవహారములెరింగి తమ కు టుంబయాత్ర చక్కగా జరుపుకొనుటకు వలయు విద్య నేర్పితీర వలెను. అట్లు మనస్త్రీలు విద్యావతులయినప్పుడే మనసంఘమ భివృద్ధిలోనికివచ్చి మున్నొకకాలమునందు గన్న యున్నతస్థా నము నలంకరించగలదు.

మన ప్రభువులగు హూణసంఘము తమ స్త్రీలయొక్క యోగ్యవిద్యాభ్యాసమువలననే తామిట్టి సామ్రాజ్యగౌరవము లందగలిగిరి. వీరిసంగతి యటుండనిచ్చి జాపానీయులసంగతి విమర్శించినచో మొన్న మొన్నటిదాక నూరుపేరు లేక నొకమూలబడియుండినవారు పాశ్చాత్యనాగరికత నవలంబించి తమస్త్రీల కుచితవిద్య యొసంగనేర్చిననాటి నవనవాభ్యుదయము నొంది యిప్పుడు నాగరిక శిరోమణులలో నగ్రస్థానము నొందగలిగిరి. గడచిన రష్యా జపానుయుద్ధములో నొక జాపానుమానవతి తాగన్న పుత్రత్రయంబు మడియుటకు దుఃఖించుచుండెనని నాపెను గొందరు పెద్దమనుష్యులు పరామర్శింప నేగినప్పుడు వారింగాంచి తానుదురపిల్లుట తన పుత్రులగోల్పోవుటకు కాదు గాని జపానుకై యుద్ధముసేయుట కింకొకతనయుడు లేడయ్యెనని వగచుచున్నానని చెప్పినదట. ఆహా! యేమి యీవీరమాతధైర్యసాహసములు! ఇట్టి దేశాభిమానపూరితలగు మానవతులుండుటచేత నేగదా జపానున కట్టియదృష్టము లభించినది! అచ్చటిస్త్రీలు విద్యాగంధము చవిచూచుటచేత నేకదా యిట్టి సద్గుణంబులు వారికలవడినవి? మనదేశమునందుఁగూడ నిట్టి గుణవతులగు యువతులు లేకపోలేదు. ఉన్నారుగాని వారిగుణములు ప్రకాశించుటకు వలయు సాధనము లేక నణుగునబడియున్నారు. మాణిక్యమెంతమంచిదయినను మసిపాతనుగట్టి దాని మాలిన్యము దొలగించకున్న నదియొక గాజుపెంకగును. దానిని సానబట్టి మెరుగిడినచో దేదీప్యమానమై ప్రకాశించును గదా! అట్లుగానే మన స్త్రీలకు యోగ్యవిద్యనిచ్చి వారినభివృద్ధిలోనికి దేనంత కాలము హిందూప్రజలకు వలయు సద్గుణవుం

జనులవడక సంఘమిట్టి హైన్యదశయందుండవలసినదే. ఇప్పు డిప్పుడు నవనాగరిక మతావలంబులగు ఘనులు కొందరు స్త్రీ విద్యను పునరుజ్జీవింపజేయ బూనుకొనియున్నారుగాని పూర్వాచారపరాయణులనుకొనెడు కొందరు వారి మార్గమున కడ్డమువచ్చి పెక్కుచిక్కులుపెట్ట జూచుచున్నారు వారికి స్త్రీలకు జదువునేర్పవలెనని చెప్పిన దలనొప్పివచ్చును. వారు స్త్రీలు విద్యనేర్చి యుద్యోగములుచేతురా వారికి చదువేలనందురు. విద్య యుద్యోగసంపాదనకేయని వారియభిప్రాయము. ఇది యెంతటిపొరపాటు? విద్యయనగా జ్ఞానమర్థము. చదువు వలన జ్ఞానాభివృద్ధియగును. జ్ఞానమనునది వెలుగు. అదిలేనిచో నజ్ఞానమను నంధకారమున నిమగ్నులగుదురు. అట్టి అజ్ఞానాంధకారమగ్నులే మూర్ఖులు. యుక్తాయుక్తవివక్షత వారికిదెలియదు. మూర్ఖులు తమమేలే తామెరుగరు. దైవమన వారికిదెలియదు. నీతియెట్టిదో వారికి గోచరముకాదు. దేశమననేమో దానియభివృద్ధియెట్టిదో తామెట్టిస్థితిలోనున్నారో వారికి దెలియదు. మూర్ఖులస్థితి యిట్టిదేకద? మనదేశమిట్టి మౌఢ్యాంధరమున మునిగియుండుటనేకద తమస్థితి తమకు దెలియకున్న. మనపూర్వాచారపరాయణు లీతెగలోనివారేయని చెప్పి నందుకు నామీద గోపగించవలదు. వారెవ్వరో మీరేయో ంచినను గాక. తమకువిద్యలేనందున నుద్యోగములేదని భ్రమించుచున్నారుగాని జ్ఞానములేదని వారెరుగరు. "విద్యావిహీనః పశుః" అని చెప్పిన ప్రాచీనులనీతి వారెరుగరు. మీముమిక్కిలి స్త్రీలు చదువుకొనిన విటులకుత్తరములు వ్రాసెదరని యందువలన వ్యభిచారమెక్కుడగుననియు వారికొక యు

క్తి చెప్పెదరు. ఇదెంతపరిహాసాస్పదమో చూచితిరా? విద్య యనఁగా జ్ఞానమని చెప్పితిమి. జ్ఞానమున్నచో దుష్కార్యాచరణకు ప్రేరేపించునా? జ్ఞానము లేనివారజ్ఞానులు. అట్టిమూఢులే యుక్తాయుక్తవివేకము లేక తాత్కాలికసుఖాపేక్షితులై దుష్కార్యముల కలవాటుపడియెదరు. దుష్ప్రవర్తన కజ్ఞానమే ముఖ్యకారణము. జ్ఞానవంతులొకవేళ దుష్కార్యలంపటులయ్యును వారి యంతరాత్మ యడుగడుగునను నిరోధించుచునేయుండును. ఇది అనుభవగోచరమగు విషయమే. విటులకు త్తరములు వ్రాయనేరని నిరక్షరకుక్షులగు మూఢస్త్రీలే వ్యభిచారమునకు మూలదుంపలై వెంపరలాడుచుండుట మనము చూచుచునేయున్నాము. కావున నీయపూర్వజ్ఞాన లవదుర్విదగ్ధుల యాక్షేపములు నిలువ తావులేకపోయినవి. ఇక స్త్రీలు స్వాతంత్ర్యగౌరవముల కర్హులా కాదా యని కొంచము విచారింతము. పూర్వకాలమునఁ బురుషులకన్న స్త్రీలె గౌరవము నందుచుండిరని తోచుచున్నది. పుత్రసంతానముకన్న నప్పుడు పుత్రికాసంతానమే కావలయునని కోరుచుండెడివారు. " అథయ ఇచ్ఛేద్దుహితా మే పండితాజాయేత సర్వమాయుర్యాదితి తిలోదనంపాచయిత్వా సర్పిష్మంతమశ్నీయాతామీశ్వరౌ జనయితవై "- శుక్లయజుర్వేదబృహదారణ్యకం 8 అధ్యాయం 4 బ్రాహ్మణము 18 మంత్రము. అనగా విదుషియగుపుత్రిక గావలయునని కోరెడువారు నూవులపులగమువండి నేతితో భుజించిరేని యట్టిపుత్రిక పుట్టును, అని చెప్పెడు వేదవాక్యమిందునకు నిదర్శనము. శ్రుతి "మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ" అనునెడ తండ్రికంటె ముందర దల్లిని స్మరించుచున్నది. "జనకునకుబదిమడుం

గులు । జనని గురుత్వమున నిది ప్రశస్తము శ్రుతులన్" అని భారతము చెప్పుచున్నది. "యథాభూమి స్తథానారీ తస్మాత్తాం నతుదూషయేత్"-పరాశరస్మృతి. భూమివలె స్త్రీయు పవిత్రగాన నామెను దూషింపరాదుఅని. "సర్వగాత్రాణి యోషితామ్"-దక్షస్మృతి, స్త్రీలు సర్వాంగపావనులని చెప్పుచున్నది "యత్రనార్యస్తుపూజ్యంతే రమంతే తత్రదేవతాః । యత్రైతాస్తునపూజ్యంతే సర్వాస్తత్రాఫలాఃక్రియాః"- మనుస్మృతి. ఎచ్చట స్త్రీలుగౌరవించబడెదరో అచ్చటనే యెల్లదేవతలు నివసించెదరు. ఎచ్చట నాస్త్రీలు గౌరవింపబడరో అక్కడ నే క్రియలుచేసినను అవి నిరర్థకములు అని చెప్పుచున్నది ఇందు వలన స్త్రీలు గౌరవార్హులగుదురాకారాయను సందియములేకుండదు. పూర్వకాలమున ప్రతివారును నీవెవ్వరవని యడిగిన ప్పుడు "దీర్ఘతమామామతేయః" మమతాదేవి పుత్రుండన గు దీర్ఘతముడనువాడను "మహీదాస ఐతరేయః" ఐతరాదేవిపుత్రుడనగు మహీదానుడను. ఇట్లు తండ్రిపేరునకుబదులు తల్లిపేరే చెప్పుచుండు నాచారముగలదు. ఇందువలన స్త్రీలు గౌరవార్హులగుదురని చెప్పవలెనా? "స్త్రీణాం ద్విగుణమహారం బుద్ధిశ్చాపిచతుర్గుణమ్। సాహసం షడ్గుణం తేషాం" అనునట్లు స్త్రీలకు బుద్ధియు సాహసధైర్యములును పురుషులకంటె మెండు. కావుననే ఆదికాలమునందు, మంత్రిత్వాదిరాజకార్యములందును, సేనానాయక పురరక్షకాది పదవులయందును స్త్రీలే నియమించబడుచుండువారని పెక్కునిదర్శనములున్నవి. సత్య నరకునితో యుద్ధముచేసినది. కైకేయి యుద్ధములో భర్తకు రథమునడపినది. మరియు నెక్కండ్రిట్టివారుకలరు. స్త్రీ

లు పెక్కండ్రు రాజ్యపీఠముల నలంకరించి పురుషులకన్న మిన్నగా ప్రజాపాలనముగావించిరి. ఇట్లు రాజ్యభారముగైకొన్న గణపతిదేవునిపుత్రిక రుద్రాంబ, అహల్య, చౌధురాణి మొదలగువారలత్యంత ఖ్యాతినొందినారు. సాక్షాల్లక్ష్మియు జననీశిరోరత్నమునగు శ్రీ విక్టోరియామహారాణిగారిచరిత్రము మనకెల్లరకు ననుభవైకవేద్యమేగదా. ఇట్టి స్త్రీలు గౌరవపాత్రలగుదురని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. "ప్రావృతాం యజ్ఞోపవీతినీ మభ్యుదానయన్ జపేత్ సోమోదదత్ గంధర్వాయేతి" -గోభిల గృహ్యసూత్రము; శ్రీమద్రామాయణము అయోధ్యాకాండయందలి "కౌసల్యాపితదాదేవీ...అను శ్లోకము మొదలు "తాం శుక్లక్షౌమసంవీతాం" అను శ్లోకమువరకును మరియు శ్లో॥ తతస్తుజలశేషేణ లక్ష్మణోక్యోత్తథావాగ్యతా స్తే త్రయస్సంధ్యా సముపాసతసంహితాః॥ సుందరకాండ 14 సర్గలో "సంధ్యాకాలమనాస్స్యామా ధృవమేష్యతి జానకీ నదీంచేమాం శివజలాం సంధ్యార్థే వరవర్ణినీ" ఇత్యాదులవలన బూర్వకాలమున స్త్రీల కుపనయనార్హతయు సంధ్యాదికర్మల చేయు నాచారమును స్వతంత్రముగలదని తెలియుచున్నది. ఇది మనప్రస్తుతాంశముకాదు ఇంతవరకు జేసిన విచారణవలన స్త్రీలకు విద్యనేర్పించుపద్ధతి యవిగీతశిష్టాచారమనియు, సద్విద్యావతులగు స్త్రీలవలన మన సంఘాభివృద్ధికి నలయుప్రోత్సాహము లభించుననియు, స్త్రీలకు విద్యనేర్పరాదనువారి వాదము సహేతుకముకాదనియు, స్త్రీలు స్వాతంత్ర్యగౌరవపాత్రలనియు దేలినది. కావున దేశాభివృద్ధియు, సంఘాభివృద్ధియుగోరి మనపూర్వులనుష్ఠించిన యున్నతపదమును మనమింకొకసారి

చవిచూడదలచినవారమైతిమేని మన స్త్రీలను వంటయింటి బానిసలుగ జేసి కారాగృహబద్ధలను జేయక వారికి యుక్తమగు విద్యనొసగుటకు వలయు ప్రయత్నములన్నియు మనము పూనికతో జేయవలయును. మన స్త్రీలు విద్యావతులుగాక యిప్పటి హైన్యస్థితియందుండునంతకాలమును మనము వృద్ధినొందజాలము. కాబట్టి ఇప్పటికయినను మనవారందరు కన్నులువిచ్చి యితరదేశము లనుభవించుచున్న గరిక సభ్యవర్తన గౌరవములు కన్నులారజూచి మనుష్యజాతిలో చేరిన మనమును సద్గౌరవమొందుటకు యోగ్యతగలవారమనియు దానికై ప్రయత్నించుట మనకు విధాయకకృత్యమనియు జక్కగా దెలిసికొని యింకను బునాది వేయదలచితిమేని మన స్త్రీలను దప్పక యుక్తవిద్యావతులను జేయవలెను. అప్పుడే మనదేశము నాగరికదేశములలో నొకటియయి యఖండైశ్వర్యములతో దులదూగుచుండగలదు. స్త్రీల జదివించవలెననినచో కేవలము నక్షరములను గుర్తించి చదువునంతటి యల్పవిద్య గరపుటమాత్రముకాదు. ప్రాపంచిక పరిజ్ఞానమంతయు నలవరుచుకొని గృహకృత్యములు నిర్వహించుచు నీతిమార్గము దెలిసికొని దేశక్షేమాభివృద్ధికి దోడ్పడజాలినంతటి విద్య నొసగవలయును. ఇప్పటి బాలికాపాఠశాలలయందట్టి విద్య నొసంగబడుచుండునటుల ప్రభుత్వమువారి నభ్యర్థించుచు మనమును నందుకు దోడ్పడవలయును. స్త్రీలకు పఠనార్హములగు గ్రంథములు దేశభాషలలో వ్రాయవలయును. దేశభాషాభివృద్ధికి దగు ప్రోత్సాహమివ్వవలయును. ఇట్టి కార్యమునకు మనము పట్టుదలతో పనిచేసినప్పుడే మనము భావివృద్ధికి కారకులమై దేశమా

తగర్భమున జన్మించినందు కాపెకు గీర్తిప్రతిష్ఠలు దెచ్చినవా రమగుదుము. నేను చెప్పగలవిషయమంతయు దీనితోడనే చరితార్థమగును గాన ననవసరప్రసంగము పెంచి మీకు విసుగుకలిగించుటకు బూనుకొనక విరమించుచున్నాడను.

గీ॥ తగినశాస్త్రంబులోకకొన్ని • తఱచి తఱచి
సజ్జనులుమెచ్చ స్త్రీవిద్య • సారసంగ్ర
హంబనగ దీనివ్రాసితి • నాదరింప
గోరుచున్నాడ రచనకు • గ్రొత్తవాడ॥

క॥ స్త్రీవిద్యాసారసంగ్రహ
మే వేళన్ జదివిమీర • లింపుగ స్త్రీలన్
గావింపగవలయును వి
ద్యావతులొనట్లు లవని • దప్పకదయతోన్॥

ఈ గ్రంథకర్తచే రచియింపబడిన గ్రంథములు.

(1) దొంగస్వామి చరిత్రము—పద్యకావ్యము, ఈగ్రంథమునందు యతుల మాయలు, బ్రాహ్మణులమూఢభక్తి, విప్రకుల మపవిత్రమగుటకు కారణములు, దేశాభివృద్ధికి కావలసినపనులు మొదలగునవి మనోహరముగ వర్ణింపబడినవి. ప్రతియింటనుండవలసినగ్రంథము. పెక్కండ్రుపండితుల పొగడికగన్నది. వెల రు 0-1-6,

(2) శ్రీ వేణుగోపాలసీసమాలావళి—భక్తుల కత్యంతోపయుక్తంబగునటుల వర్ణింపబడిన 27 సీసపద్యములుగల గ్రంథము. వెల రు 0-0-6.

ముద్రణాయందున్న గ్రంథములు.

(1) మిత్రవిందాపరిణయము—హరికథ. నూతనమట్లు, మనోహరములగు గోహారలును, అంత్యనియమములగు పద్యములునుగలిగి దేశభక్తియు, యీశ్వర భక్తియు బోధించుగ్రంథము.

(2) భరతమాతృస్తవము—దేశభక్తుల కత్యంతోపయుక్తము.

(3) ఆంధ్రమాతృస్తవము—ప్రతిఆంధ్రునియింటనుండదగినగ్రంథము.

(4) శ్రీరాముని బాల్యదశ—నాటకము. దయ్యములు, ఎఱుక, కన్యావిక్రయము, వరవిక్రయము, మొదలగువాటిని నిరసించుగ్రంథము.

(5) కమలావతి—షేక్స్పియర్ సింబలైనుకనుసరించిన 6అంకముల తెలుగు నాటకము.

(6) కుహ్వాదుల్లాసిని—లంచములు మొదలగువాటిని గుఱించి చక్కగా వర్ణింపబడినది

(7) నిమ్నజాత్యుద్ధరణ. (8) సముద్రయానము మొదలగునవి.

కావలసినవారు,

బ్రహ్మభట్ల పట్టాభిరామశర్మ,
గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా.
అని వ్రాయవలయును.

10737